

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków dnia 25 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wojciech Żukowski

Protokolant: starszy protokolant Marzena Stępkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 października 2017 r. w Krakowie

sprawy z powództwa D. B.

przeciwko W. D. (1) i W. T. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczne w stosunku do powódki D. B. ugodę i umowę przeniesienia udziałów we własności nieruchomości, zawartą w dniu 5 sierpnia 2014 r. pomiędzy pozwanym W. T. (1) a dłużnikiem powódki (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz ugodę i umowę przeniesienia udziałów we własności nieruchomości, zawartą w dniu 5 sierpnia 2014 r. pomiędzy pozwanym W. D. (2) a dłużnikiem powódki (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K., w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) przed notariuszem A. M., w celu ochrony przysługujących powódce w stosunku do (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wierzytelności:

-- w kwocie 163793 zł. 08 gr. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 kwietnia 2008 r. do dnia zapłaty stwierdzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie, IX Wydział Gospodarczy z dnia 9 sierpnia 2013 r. sygn. akt IX GC 492/11,

-- w kwocie 20041 zł. tytułem kosztów postępowania zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie, IX Wydział Gospodarczy z dnia 9 sierpnia 2013 r. sygn. akt IX GC 492/11,

-- w kwocie 2700 zł. tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, zasądzonych wyrokiem z dnia 11 czerwca 2014 r. Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Wydział I Cywilny, sygn. akt I ACa 498/14,

-- w kwocie 24 zł. tytułem kosztów postępowania klauzulowego, zasądzonego w treści klauzuli wykonalności z dnia 20 czerwca 2014 r.

-- w kwocie 3600 zł. ustalonej postanowieniem komornika sądowego M. B. przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce z dnia 2 lipca 2014 r. (sygn. akt Km 685/14) z tytułu kosztów zastępstwa adwokackiego,

-- w kwocie 358 zł. 34 gr. ustalonej postanowieniem komornika sądowego M. B. przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce z dnia 10 grudnia 2014 r. (sygn. akt Km 685/14) z tytułu uiszczonej przez powódkę zaliczki

II. zasądza od pozwanych W. D. (1) i W. T. (1) solidarnie na rzecz powódki D. B. kwotę 7717 (słownie: siedem tysięcy siedemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania,

III. nakazuje ściągnąć od pozwanych W. D. (1) i W. T. (1) solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 15.912 zł. (słownie: piętnaście tysięcy dziewięćset dwanaście złotych) tytułem części opłaty od pozwu, od której powódka została zwolniona.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 stycznia 2015 r. powódka D. B. wniosła przeciwko pozwanym W. T. (1) i W. D. (1) o

- uznanie za bezskuteczne stosunku do powódki ugody i umowy przeniesienia udziałów we własności nieruchomości, zawarte w dniu 5 sierpnia 2014 r. pomiędzy pozwanym W. T. (1) a dłużnikiem powódki (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. oraz ugody i umowy przeniesienia udziałów we własności nieruchomości, zawarte w dniu 5 sierpnia 2014 r. pomiędzy pozwanym W. D. (2) a dłużnikiem powódki (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) przed notariuszem A. M., które to czynności zostały dokonane z pokrzywdzeniem powódki, której przysługuje w stosunku do (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wierzytelności:

-- w kwocie 163793 zł. 08 gr. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 kwietnia 2008 r. do dnia zapłaty stwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie, IX Wydział Gospodarczy z dnia 9 sierpnia 2013 r. sygn. akt IX GC 492/11,

-- w kwocie 20041 zł. tytułem kosztów postępowania zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie, IX Wydział Gospodarczy z dnia 9 sierpnia 2013 r. sygn. akt IX GC 492/11,

-- kwotę 2700 zł. tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, zasądzonych wyrokiem z dnia 11 czerwca 2014 r. Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Wydział I Cywilny, sygn. akt I ACa 498/14,

-- kwotę 24 zł. tytułem kosztów postępowania klauzulowego, zasądzonego w treści klauzuli wykonalności z dnia 20 czerwca 2014 r.

- zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Na uzasadnienie żądań podała, że prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie, IX Wydział Gospodarczy z dnia 9 sierpnia 2013 r. sygn. akt IX GC 492/11 zasądzono od (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz powódki kwotę 163793 zł. 08 gr. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 kwietnia 2008 r. do dnia zapłaty i kwotę 20041 zł. tytułem kosztów postępowania a wyrokiem z z dnia 11 czerwca 2014 r. Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Wydział I Cywilny, sygn. akt I ACa 498/14 zasądzono kwotę 2700 zł. tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, zaś kwotę 24 zł. zasądzono tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności nadanej w dniu 20 czerwca 2014 r.

W toku postępowania egzekucyjnego okazało się, że dłużnik jest niewypłacalny.

Ugodą i umową przeniesienia udziałów we własności nieruchomości z dnia 5 sierpnia 2014 r. dłużnik przeniosła na W. T. (1) udziały po 94/100 części w nieruchomościach objętych:

- (...),

- (...),

- (...),

- (...),

Ugodą i umową przeniesienia udziałów z dnia 5 sierpnia 2014 r. dłużnik przeniósł na W. D. (1) udziały po 6/100 części w/w nieruchomości oraz udział 12/250 części w prawie własności nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) w zamian za zwolnienie z obowiązku zwrotu zaliczki z tytułu niezawarcia umowy przyrzeczonej w wykonaniu zobowiązań z umowy przedwstępnej z dnia 4 marca 2008 r.

Dokonując powyższych czynności dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia powódki, o czym pozwani wiedzieli. Gdyby nie doszło do tych czynności, powódka mogłaby zaspokoić swoją wierzytelność z w/w nieruchomości. Pozwany W. T. (1) pozostawał z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, a ponadto w dniu 23 marca 2010 r. zeznawał jako świadek w sprawie IX GC 492/11 o zapłatę z powództwa D. B. przeciwko dłużnikowi. Natomiast pozwanych W. D. (1) jako notariusz sporządzał akty notarialne, których stroną był dłużnik. Ponadto z końcem 2013 r. pozwana osobiście poinformowała W. D. (1) o swoich wierzytelnościach względem dłużnika. W dniu 5 czerwca 2014 r. wierzytelności powódki były wymagalne i stwierdzone tytułami wykonawczymi i toczyło się co do nich postępowanie egzekucyjne Km 485/14 przed komornikiem M. B..

Nie ma prawnych przeszkód w zaskarżeniu czynności w postaci świadczenia w miejsce wykonania, a taki charakter miały zaskarżone czynności. Nadto wybór przez dłużnika pozwanych jako wierzycieli, których zaspokoił, był arbitralny i prowadził do ich uprzywilejowania kosztem powódki.

W złożonej w dniu 1 marca 2016 r. (k. 482) odpowiedzi na pozew pozwany W. D. (1) wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wysokości dwukrotności minimalnej stawki.

Na uzasadnienie podał, że wskutek dokonania zaskarżonej czynności sytuacja majątkowa dłużnika uległa poprawie, gdyż zmniejszyły się jego pasywa. Ponadto pozwani spłacili zobowiązania w stosunku do ZUS i Urzędu Skarbowego K. zabezpieczone hipotekami obciążającymi nieruchomości. Ponadto wielkość udziałów nabytych przez pozwanego W. D. (1) nie pozwala na przyjęcie, że wskutek dokonania zaskarżonej czynności doszło do pokrzywdzenia wierzyciela, a pozwany ten żadnej korzyści nie odniósł, gdyż otrzymał jedynie zaspokojenie przysługującej mu wierzytelności. Wierzytelność W. D. (1) w stosunku do dłużnika istniała w dacie dokonania zaskarżonej czynności. Nadto wysokość wierzytelności zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach kilkukrotnie przewyższała wartość nieruchomości. Powódka miała możliwość zaspokojenia swoich wierzytelności z nieruchomości, na których ustanowiono dla niej w sprawie IX GCo 69/09 hipotekę przymusową. Pozwany zaprzeczył aby miał świadomość zamiaru pokrzywdzenia powódki przez dłużnika, w szczególności aby pozwana informowała go o swoich wierzytelnościach. Zaprzeczył aby z dłużnikiem pozostawał w stałych stosunkach gospodarczych, w szczególności sporządzając akty notarialne nie uzyskiwał wiedzy o sytuacji majątkowej dłużnika, a sporządzanie tych aktów miało charakter incydentalny.

W złożonej w dniu 25 marca 2016 r. (k. 500) odpowiedzi na pozew pozwany W. T. (1) wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podał, że zawarcie kwestionowanych czynności nie skutkowało pokrzywdzeniem powódki. Skutkiem ich dokonania było bowiem zwolnienie dłużnika powódki z wymagalnych zobowiązań wobec pozwanego. Ponadto pozwani spłacili inne wierzytelności zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach. Pozwanemu, któremu przysługiwały hipoteki na nieruchomościach, służyło pierwszeństwo zaspokojenia przed powódką. Zaprzeczył aby wiedział o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia powódki. Zaprzeczył aby pozostawał z dłużnikiem powódki w stałych stosunkach gospodarczych.

W piśmie z dnia 23 maja 2017 r. (k. 610) powódka podtrzymała dotychczasowe stanowisko.

Pismem z dnia 20 czerwca 2016 r. (k. 631) powódka zmieniła żądanie pozwu w ten sposób, że wniosła obok dotychczasowego żądania o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne w celu ochrony wierzytelności powódki:

- w kwocie 3600 zł. ustalonej postanowieniem komornika sądowego M. B. z dnia 2 lipca 2014 r. (sygn. akt Km 685/14) z tytułu kosztów zastępstwa adwokackiego,

- w kwocie 358,34 zł. ustalonej postanowieniem komornika sądowego M. B. z dnia 10 grudnia 2014 r. (sygn. akt Km 685/14) z tytułu uiszczonej przez powódkę zaliczki.

Na uzasadnienie zmienionego żądania podała, że postanowieniem z dnia 2 lipca 2014 roku wydanym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce M. B. w postępowaniu egzekucyjnym o sygn. akt Km 685/14 przyznano powódce, jako wierzycielowi od dłużnika (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym i którymi to kosztami obciążono tego dłużnika w postanowieniu z dnia 10 grudnia 2014 roku o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, które uprawomocniło się w dniu 7 stycznia 2015 roku. Ponadto powódka złożyła temu Komornikowi Sądowemu w postępowaniu Km 685/14 zaliczkę w kwocie 358,34 złote na celowe koszty tego postępowania egzekucyjnego, które zostały ustalone przez Komornika Sądowego postanowieniem z dnia 10 grudnia 2014 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego i którymi to kosztami obciążono w całości dłużną spółkę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Okręgowy w Krakowie, IX Wydział Gospodarczy w wyroku z dnia 9 sierpnia 2013 r. sygn. akt IX GC 492/11 zasądził od (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz powódki kwotę 163.793 zł. 08 gr. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 kwietnia 2008 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 20.041 zł. tytułem kosztów postępowania. Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny w wyroku dnia 11 czerwca 2014 roku sygn. akt I ACa 498/14 oddalił apelację (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 9 sierpnia 2013 roku sygn. akt IX GC 492/11 oraz zasądził od (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz powódki kwotę 2700 zł. tytułem kosztów postępowania apelacyjnego. W dniu 20 czerwca 2014 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie zasądził od (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz powódki kwotę 24 zł tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności nadanej w dniu 20 czerwca 2014 r. Powyższe orzeczenia są prawomocne.

Dowód:

- odpis wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 9 sierpnia 2013 roku sygn. akt IX GC 492/11 k. 30 akt

- odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 czerwca 2014 r. sygn. akt I ACa 498/14 zaopatrzony w klauzulę wykonalności z dnia 20 czerwca 2014 r. oraz wzmianką o umorzeniu postępowania egzekucyjnego i ustaleniu kosztów w tym postępowaniu k. 31-32 akt

Na wniosek powódki, w oparciu o tytuł wykonawczy, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce M. B. wszczęła postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K.. Postępowanie egzekucyjne było prowadzone pod sygn. Km 685/14. W ramach tego postępowania egzekucyjnego egzekucja została skierowana do nieruchomości położonych w S. objętych księgami wieczystymi (...). W trakcie postępowania egzekucyjnego na wniosek powódki było przeprowadzone postępowanie z udziałem dłużnika o wyjawienie jego majątku, z którego wynikało, że spółka nie posiada żadnych nieruchomości nie posiada wymagalnych wierzytelności, rachunki bankowe zostały zajęte przez komornika, urząd skarbowy. Postanowieniem z dnia 2 września 2014 r. Komornik Sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne w części dotyczącej egzekucji z powyższych nieruchomości. Następnie postanowieniem z dnia 10 grudnia 2014 r. Komornik Sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wobec stwierdzenia, że egzekucja okazała się bezskuteczna.

Dowód:

- protokół czynności komornika sądowego z dnia 28 sierpnia 2014 roku k. 98 akt

oraz przeniosła na pozwanego W. D. (1) udział wynoszący 12/250 części w prawie własności nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) w zamian za co W. D. (1) zwolnił dłużnika (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. z obowiązku zwrotu zaliczki w kwocie 330.000 zł z tytułu niezawarcia umowy przyrzeczonej w wykonaniu zobowiązań z umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości z dnia 4 marca 2008 r. zawartej w formie aktu notarialnego a nadto w ramach ugody zwolnił dłużną spółkę z obowiązku zapłaty odsetek z tytułu zwłoki w zwrocie wzmiankowanej zaliczki.

Dowód: - odpis umowy ugody oraz przeniesienia udziałów we własności nieruchomości celem zwolnienia się ze zobowiązań z dnia 5 sierpnia 2014 roku - wypis aktu notarialnego Rep A nr (...) k. 34-90 wraz z załącznikiem k. 91-92 akt

- pełnomocnictwo W. D. (1) dla M. S. w formie aktu notarialnego z dnia 1 sierpnia 2014 r. - wypis aktu notarialnego rep. A nr (...) k. 93-97 akt

- umowy pożyczek wraz z aneksami, dowodami wpłat i deklaracjami podatkowymi k. 187-247, 512-558, 561-566, 649-693, 697-702 akt

- umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości z dnia 4 marca 2008 r. - wypis aktu notarialnego k. 325-327 akt

- oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji k. 328-330 akt

- postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie z dnia 28 czerwca 2015 roku sygn. akt VI Co 1477/13/S o nadaniu klauzuli aktowi notarialnemu z dnia 9 maja 2013 roku k. 331

Z końcem 2013 r. powódka osobiście poinformowała pozwanego W. D. (1) w jego kancelarii notarialnej o swoich wierzytelnościach względem dłużnika (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K..

Dowód: - przesłuchanie powódki, k. 775-776

- przesłuchanie świadka K. R., k. 727

Do dnia 5 sierpnia 2014 r. wykonanie przez (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. zobowiązań z tytułu umów pożyczek zawartych z pozwanym W. T. (1) było zabezpieczone poprzez obciążenie wzmiankowanych nieruchomości na rzecz pozwanego hipotekami umownymi i hipotekami umownymi łącznymi na kwoty 250.000 zł (jedna hipoteka), 725.000 zł (jedna hipoteka), 1.650.000 zł (trzy hipoteki), 1.850.000 zł (trzy hipoteki), 1.150.000 zł (siedem hipotek), 1.300.000 zł (trzy hipoteki), 1.350.000 zł (pięć hipotek), 1.250.000 zł (cztery hipoteki), 1.450.000 zł (sześć hipotek), 1.275.000 zł (dwie hipoteki), 1.000.000 zł (jedna hipoteka).

Do dnia 5 sierpnia 2014 r. wykonanie przez (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. zobowiązania z tytułu przedwstępnej umowy zawarcia nieruchomości zawartej z pozwanym W. D. (1), objętej oświadczeniem o poddaniu się egzekucji z klauzulą wykonalności, było zabezpieczone poprzez obciążenie dziewięciu spośród wzmiankowanych nieruchomości na rzecz pozwanego W. D. (1) hipotekami przymusowymi łącznymi do kwoty 557.125 zł, do kwoty 500.000 zł, na każdej z obciążonych nieruchomości.

W ramach umów zawartych w dniu 5 sierpnia 2014 r. pozwany W. T. (1) oraz pozwany W. D. (1) wyrazili zgodę na wykreślenie wszystkich wpisanych na ich rzecz hipotek

Dowód: - odpis umowy ugody oraz przeniesienia udziałów we własności nieruchomości celem zwolnienia się ze zobowiązań z dnia 5 sierpnia 2014 roku - wypis aktu notarialnego Rep A nr (...) k. 34-90 wraz z załącznikiem k. 91-92 akt,

- wydruki z ksiąg wieczystych k. 280-324, 332-428 akt

W dacie zawarcia umów z dnia 5 sierpnia 2014 r. pozwany W. T. (1) prowadził jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą (...). Pozwany W. T. (1) pozostawał z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wyszukiwała chętnych zakupem nieruchomości, które posiadał pozwany W. T. (1). Pierwsze zlecenia od pozwanego spółka otrzymała w 1994-1995 roku. Pożyczone od W. T. (1) pieniądze spółka wydatkowała na zakup nieruchomości. Spółka przekonywała W. T. (1), że korzystnie jest nabyć określone nieruchomości, gdyż one po sprzedaniu dają gwarancję zwrotu. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. nie sprzedała nieruchomości nabytych ze środków otrzymanych od W. T. (1). Procedura scaleniowa miała doprowadzić do zwiększenia wartości nieruchomości i sprzedaży scalonej nieruchomości jako całości.

W dniu 23 marca 2010 r. pozwany W. T. (1) zeznawał przed Sądem Okręgowym w Krakowie jako świadek w sprawie IX GC 492/11 z powództwa D. B. przeciwko dłużnikowi (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. o zapłatę kwoty prowizji w wysokości 163.793 zł. 08 zł.

Dowód: - protokół rozprawy z dnia 23 marca 2010 r. Sądu Okręgowego w Krakowie w sprawie o sygn. akt IX GC 152/09 k. 100 – 103 akt

- umowy pożyczek wraz z aneksami, dowodami wpłat i deklaracjami podatkowymi k. 187-247, 512-558, 561-566, 649-693, 697-702 akt

- wydruk (...) dotyczący pozwanego W. T. (1) k. 104, 494- 498 akt

akt

- częściowo przesłuchanie świadka B. W., k. 638-639

- częściowo przesłuchanie świadka R. W., k. 713

- częściowo przesłuchanie świadka W. W., k. 730

- częściowo przesłuchanie powódki, k. 775-776

- częściowo przesłuchanie pozwanego W. T. (1), k. 776-777

Pozwany W. D. (1) prowadzi działalność gospodarczą jako notariusz. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej pozwany sporządzał akty notarialne, których stroną była (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., której przedmiotem działalności był obrót nieruchomościami. Pozwany W. D. (1) i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. pozostawały ze sobą w stałych stosunkach gospodarczych. W. D. (1) sporządzał akty notarialne, których stroną była (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w tym dotyczące ustanowienia hipotek na nieruchomościach, które są przedmiotem zaskarżonych w pozwie czynności oraz dokonywał zmiany treści ustanowionych hipotek. W. D. (1) sporządzał akty notarialne zawierające pełnomocnictwa dłużnej spółki, obejmujące umowy sprzedaży nieruchomości, ustanowienia hipoteki na nieruchomościach, które są przedmiotem zaskarżonych pozwem czynności, akty notarialne zawierające zmiany treści hipotek.

Dowód:

- wydruk (...) dotyczący pozwanego W. D. (1) k. 105 akt

- odpisy aktów notarialnych, k. 803-881

- częściowo przesłuchanie świadka B. W., k. 638-639

- częściowo przesłuchanie świadka R. W., k. 713

- częściowo przesłuchanie świadka W. W., k. 730

- przesłuchanie powódki, k. 775-776

- częściowo przesłuchanie pozwanego W. D. (1), k. 777

(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. nie uregulowała na rzecz powódki jakiegokolwiek kwoty z tytułu wyżej wskazanego zadłużenia, spółka jest niewypłacalna i nie posiada majątku z którego mogłoby nastąpić zaspokojenie wierzytelności powódki.

Dowód:

- postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z dnia 10 sierpnia 2014 r. sygn. akt Km 685/14 k. 99, 629 akt

- częściowo przesłuchanie świadka R. W., k. 713

- przesłuchanie powódki, k. 775-776

Przy ustalaniu stanu faktycznego oparł się sąd na dowodach z dokumentów publicznych (odpisach aktów notarialnych, orzeczeń, ksiąg wieczystych), które nie budziły wątpliwości i stanowiły dowód na okoliczności urzędowo w nich stwierdzone. Oparł się sąd nadto na dowodach z dokumentów prywatnych – umów pożyczek – które nie budziły wątpliwości co do ich prawdziwości i stanowiły dowód na okoliczność faktu złożenia oświadczeń woli w nich stwierdzonych.

Zeznaniom świadków R. W., B. W. i W. W. dał sąd wiarę w zakresie, w jakim nie popadały w sprzeczność z pozostałym wiarygodnym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, w szczególności zaś z zeznaniami powódki oraz dokumentami urzędowymi. Przeciwno przypisaniu zeznaniom w/w świadków wysokiej wiarygodności przemawia okoliczność, że świadkowie co do szeregu istotnych w sprawie okoliczności zasłaniaли się niepamięcią lub brakiem konkretnych wiadomości.

Ustalając stan faktyczny oparł się sąd nadto w szerokim zakresie na zeznaniach powódki. Zeznania te zasługują na wiarę, albowiem nie popadają w sprzeczność z pozostałym wiarygodnym materiałem dowodowym, w szczególności w postaci dokumentów urzędowych.

W szczególności dał sąd wiarę zeznaniom powódki co do okoliczności, iż informowała pozwanego W. D. (1) o swoich wierzytelnościach względem dłużnika A. Inwestycje. Pozwany w swoich zeznaniach powołał się bowiem na to, że nie pamięta aby o tym fakcie z powódką rozmawiał. Natomiast zeznania powódki zasługują na wiarę z tej przyczyny, że okoliczności tej rozmowy znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadka K. R., który zeznał, iż faktycznie powódka w okresie powołanym w swoich zeznaniach kontaktowała się z W. D. (1), sam świadek W. D. (1) jej polecał i do spotkania powódki z W. D. (1) wtedy doszło. Zeznania świadka K. R. ocenić natomiast należy jako wiarygodne, gdyż złożone zostały przez osobę, co do której nie wynika z przebiegu postępowania ani twierdzeń stron aby była w jakikolwiek sposób zainteresowana w rozstrzygnięciu niniejszej sprawy, tak, że świadka tego można ocenić jako obiektywnego i bezstronnego.

Nie dał sąd wiary zeznaniom pozwanego W. T. (1) co do okoliczności jakoby nie wiedział o zadłużeniu dłużnika (...) sp. z o.o. w stosunku do powódki. Zeznania te nie dają się pogodzić z faktem, iż pozwany był przesłuchiwany w sprawie z powództwa powódki przeciwko dłużnikowi, a zatem miał wiedzę co do okoliczności, które miały uzasadniać istnienie roszczeń powódki. Okoliczność, że pozwany subiektywnie ocenił, że roszczenia powódki są nieuzasadnione nie stanowi o braku wiedzy pozwanego o istnieniu tych roszczeń. Natomiast twierdzenia pozwanego co do tego, iż po uzyskaniu informacji o oddaleniu w I instancji roszczeń powódki nie interesował się dalej tymi kwestiami, ocenić należy jako sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego. Nie sposób bowiem ocenić jako wiarygodne tego, że pozwany, jako wierzyciel (...) sp. z o.o. na bardzo znaczne kwoty pieniędzy, nie interesował się w ogóle tym, czy spółka ta nie ma zobowiązań również wobec innych osób.

Oddalono wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczności oszacowania nieruchomości będących przedmiotem kwestionowanych czynności prawnych albowiem okoliczność wartości tych nieruchomości – z przyczyn szczegółowo wskazanych w rozważaniach prawnych – nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Uchylono pytania kierowane do świadków, które wykraczały poza zakres tez dowodowych, na które dowód z przesłuchania został dopuszczony.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 527 § 1 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Zgodnie zaś z art. 534. k.c. uznania czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli za bezskuteczną nie można żądać po upływie lat pięciu od daty tej czynności. Powódka dochowała terminu prekluzyjnego przewidzianego w art. 534 k.c. albowiem pozew został złożony w dniu 26 stycznia 2015 r. a zatem przed upływem tego terminu. Kwestionowane pozwem czynności prawnej zostały bowiem zawarte w dniu 5 sierpnia 2014 roku.

Powódka wykazała, że jest wierzycielem (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K.. Wierzytelności, których ochrony domaga się w niniejszym postępowaniu powódka, są bowiem stwierdzone powołanymi w stanie faktycznym wyrokami Sądu Okręgowego w Krakowie, Sądu Apelacyjnego w Krakowie, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Krakowie, postanowieniami Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce. Istnienia tych wierzytelności pozwani nie kwestionowali. Aktualnie powódce przysługują wobec strony (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. następujące wierzytelności:

- kwota 163.793 zł. 08 gr. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 kwietnia 2008 r. do dnia zapłaty zasądzona przez Sąd Okręgowy w Krakowie, IX Wydział Gospodarczy w wyroku z dnia 9 sierpnia 2013 r. sygn. akt IX GC 492/11

- kwota 20.041 zł. tytułem kosztów postępowania zasądzona przez Sąd Okręgowy w Krakowie, IX Wydział Gospodarczy w postanowieniu o kosztach zawartym w wyroku z dnia 9 sierpnia 2013 r. sygn. akt IX GC 492/11

- kwota 2.700 zł. tytułem kosztów postępowania apelacyjnego zasądzona przez Sąd Apelacyjny Wydział I Cywilny w postanowieniu o kosztach zawartym w wyroku w wyroku dnia 11 czerwca 2014 roku sygn. akt I ACa 498/14

- kwota 24 zł tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności nadanej w dniu 20 czerwca 2014 r. zasądzona przez Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w postanowieniu z dnia 20 czerwca 2014 roku, sygn. akt I ACa 498/14

- kwota 3.600 zł z tytułu kosztów zastępstwa adwokackiego powódki w postępowaniu egzekucyjnym ustalona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce M. B. w postanowieniu z dnia 2 lipca 2014 roku sygn. akt Km 653/14.

- kwota 358,34 zł z tytułu uiszczonej przez powódkę zaliczki na celowe koszty postępowania egzekucyjnego ustalona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wieliczce M. B. w postanowieniu z dnia 10 grudnia 2014 roku sygn. akt Km 653/14 o umorzeniu postępowania egzekucyjnego.

Powódka wykazała również że dłużnik dokonał czynności prawnej z osobami trzecimi – pozwanymi. Fakt zawarcia z pozwanymi umów z dnia 5 sierpnia 2014 r. oraz treść tych umów nie jest w niniejszej sprawie kwestionowany. Przedmiotem powództwa w niniejszej sprawie są czynności prawne, w wyniku których dłużnik w celu zwolnienia się ze zobowiązania spełnił za zgodą swoich wierzycieli – pozwanych - inne świadczenie (datio in solutum). W literaturze podnosi się, że skarga pauliańska z art. 527 § 1 k.c. nie może mieć zastosowania do czynności prawnej dłużnika polegającej na spełnieniu świadczenia wobec wierzyciela, nawet gdyby ta czynność prowadziła

do pokrzywdzenia pozostałych wierzycieli. Dłużnik ma bowiem obowiązek spełnić świadczenie i nie można czynić mu zarzutu z wypełnienia tego obowiązku. Jednakże, jak zauważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 listopada 2005 r. (II CK 225/05, Legalis), dotyczy to tylko takiej spłaty długu, która ściśle odpowiada zobowiązaniu zarówno pod względem rodzaju świadczenia, jak i sposobu oraz terminu spłaty. Jeżeli natomiast dłużnik na podstawie porozumienia z wierzycielem zaspokaja go w inny sposób, niż przewidywała to pierwotna umowa, nie ma przeszkód do objęcia takiej czynności skargą z art. 527 § 1 k.c., jeżeli doprowadziła ona do pokrzywdzenia pozostałych wierzycieli. Rozważania prawne w zakresie problematyki czy czynność prawna dłużnika będąca wykonaniem ciężącego na nim zobowiązania, w tym czynność *datio in solutum*, może być przedmiotem skargi pauliańskiej, były także przeprowadzone przez Sąd Najwyższy w wydanym wyroku z dnia 13 kwietnia 2012 roku w sprawie sygn. III CSK 214/11 (OSNC 2012/11/134). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wymienionego wyroku wyraził pogląd, że należy dopuścić wyjątki od wyrażonej w dotychczasowym orzecznictwie zasady, iż spełnienie świadczenia nie może być przedmiotem skargi pauliańskiej tylko wtedy, gdy ściśle odpowiada treści zobowiązania. Za wyjątek taki może być uznana czynność prawna *datio in solutum*, na podstawie której dłużnik, zamiast wykonania zobowiązania zgodnie z jego treścią, spełnił - prowadzące do wygaśnięcia tego zobowiązania z zaspokojeniem wierzyciela - świadczenie tego samego rodzaju będące równoważnością świadczenia pierwotnego. Analiza treści zaskarżonych umów prowadzi do wniosku, że umowy te nie odpowiadały treści zobowiązań po stronie dłużnika, wynikających z umów pożyczek zawartych z pozwanym W. T. (1) oraz z umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości zawartej z pozwanym W. D. (1). Dłużnik był bowiem pierwotnie zobowiązany w stosunku do pozwanych do spełnienia świadczeń pieniężnych jako zwrotu pożyczek i zwrotu zaliczki (wyniki postępowania dowodowego nie dają podstaw do przyjęcia, że zobowiązania te miały charakter fikcyjny; przemawia przeciwko temu fakt, iż zobowiązania te zostały udokumentowane dokumentami urzędowymi, w szczególności deklaracjami podatków w uiszczonych w związku z ich dokonaniem), a na zaspokojenie tych zobowiązań spełnił inne świadczenia, a to przeniósł udziały w prawach własności nieruchomości, a zatem świadczenia innego rodzaju.

Powódka wykazała również że pozwani uzyskali korzyść majątkową na skutek zaskarżonych czynności dokonanych z dłużnikiem. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo, albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli. W związku z tym należało przyjąć, że pozwani uzyskali korzyść majątkową bowiem nabyli udziały w nieruchomościach stanowiące konkretną wartość majątkową.

Ustalony w sprawie stan faktyczny przemawia nadto za oceną, że czynności prawne dokonane w dniu 5 sierpnia 2014 r. skutkowały pokrzywdzeniem powódki jako wierzyciela (...) sp. z o.o. w K.. Wskutek tych czynności dłużna spółka stała się niewypłacalna w wyższym stopniu, niż były przed dokonaniem czynności (art. 527 § 2 k.c.). W rozumieniu art. 527 § 2 k.c. niewypłacalność oznacza taki obiektywny stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej od dłużnika. Przeniesienie przez dłużnika na rzecz pozwanych udziałów w nieruchomościach, do których powódka mogła by skierować egzekucję, w sytuacji, gdy na skutek zaskarżonej czynności w majątku dłużnika nie znalazł się żadnej ekwiwalent majątkowy, z którego mogłaby zaspokoić się powódka, jest działaniem z pokrzywdzeniem powódki, gdyż praktycznie wykluczył jakąkolwiek możliwość zaspokojenia powódki jej wierzytelności z majątku dłużnika. Okoliczność, że wskutek dokonania kwestionowanych czynności prawnych uległy zmniejszeniu pasywa dłużnika nie może mieć w tym zakresie rozstrzygającego znaczenia, albowiem zarazem wskutek tych czynności dłużnik utracił wszystkie posiadane składniki majątkowe, które mogłyby stanowić podstawę zaspokojenia roszczeń powódki. Zaznaczyć przy tym należy, że niezasadna jest argumentacja pozwanych, że skoro byli oni wierzycielami rzeczowymi dłużnej spółki a ich wierzytelności były zabezpieczone hipotecznie, to powódka nie uzyskałaby zaspokojenia swoich wierzytelności przysługujących jej względem dłużnej spółki. Faktem jest, że wierzytelności pozwanych w stosunku do dłużnika, jako zabezpieczone hipotekami, korzystałyby – w wypadku gdyby nieruchomości te pozostały w majątku dłużnika i powódka wszczęłaby do nich egzekucję – z pierwszeństwa przy planie podziału, a to zgodnie z art. 1025 § 1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 1026 § 1 i art. 1036 k.p.c. Wszelako podkreślić należy, że wielkość sumy jaka zostanie uzyskana w wyniku przeprowadzenia egzekucji z nieruchomości nie jest na chwilę obecną możliwa do ustalenia. W szczególności nie da się w drodze opinii biegłego ustalić jaka hipotetycznie zostanie uzyskana cena w wyniku sprzedaży licytacyjnej

nieruchomości będących przedmiotem zaskarżonych czynności, gdyż nie musi to być bynajmniej cena rynkowa, a niezależnie od tego nie da się poczynić założeń co do hipotetycznego czasu przeprowadzenia licytacji nieruchomości, podczas gdy miarodajnego oszacowania można dokonywać tylko w odniesieniu do określonego momentu w czasie. Podkreślić jednak należy, że przeniesienie przez dłużnika udziałów w prawie własności nieruchomości na pozwanych ma taki skutek, że powódka została pozbawiona jakiegokolwiek możliwości uzyskania zaspokojenia z przedmiotowych nieruchomości, a do czasu gdy nieruchomości te pozostawały w majątku dłużnika, pomimo obciążenia ich hipotekami na rzecz pozwanych, istniała przynajmniej szansa na to, że powódka w ewentualnym planie podziału po zaspokojeniu pozwanych uzyska jeżeli nie całkowite, to przynajmniej częściowe zaspokojenie swoich roszczeń. Pokrzywdzenia zaskarżonymi czynnościami należy zatem upatrywać przede wszystkim w utracie tej potencjalnej możliwości zaspokojenia roszczeń powódki. Natomiast nie dającą się usprawiedliwić korzyść pozwanych polega na tym, że w miejsce należnego im z tytułu posiadania zabezpieczeń w postaci hipotek uprzywilejowanego stanowiska wierzycieli w postępowaniu egzekucyjnym, uzyskali (z pominięciem postępowania egzekucyjnego, w którym interesy powódki jako wierzycielki dysponującej tytułem wykonawczym byłyby przynajmniej w jakimś stopniu zabezpieczone) prawa majątkowe w postaci udziałów w prawie własności nieruchomości, a ta poprawa ich sytuacji prawnej i faktycznej była nierozdzielnie związana z utratą przez powódkę tej potencjalnej możliwości zaspokojenia się z przedmiotowych nieruchomości, jaką dawałoby postępowanie egzekucyjne z nieruchomości. W tym stanie rzeczy należało uznać, że pozwani na podstawie kwestionowanych czynności prawnych uzyskali korzyści majątkowe z pokrzywdzeniem powódki.

Do uwzględnienia skargi pauliańskiej w niniejszej sprawie konieczne jest w końcu wykazanie, że pozwani wiedzieli, że dłużnik dokonał czynności ze świadomością pokrzywdzenia powódki lub że pozwani nie dochowali należytej staranności, aby o tym się dowiedzieć. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że w chwili dokonywania zaskarżonych czynności pozwani wiedzieli o zobowiązaniach dłużnika w stosunku do powódki. Pozwany W. T. (1) zeznawał jako świadek w sprawie sądowej pomiędzy powódką a dłużnikiem. Subiektywne przekonanie tego pozwanego o niezasadności roszczeń powódki w niczym nie zmienia tego, że posiadał wiedzę o tym, że powódka nie tylko uważa, że wierzytelność w stosunku do dłużnika jej przysługuje, ale że również wytoczyła powództwo o zapłatę z tego tytułu. W tym stanie rzeczy nie sposób przyjąć aby pozwany W. T. (1) (biorąc ponadto pod uwagę okoliczność, że dłużnik powódki był jednocześnie jego własnym dłużnikiem a zobowiązanie to miało bardzo znaczne rozmiary) nie interesował się następnie jak definitywnie zakończyło się postępowanie z powództwa powódki przeciwko dłużnikowi. Taki brak zainteresowania należałoby zresztą traktować w okolicznościach ujawnionych w niniejszej sprawie jako niedochowanie należytej staranności, z którym to stanem rzeczy art. 527 § 1 k.c. wiąże takie same skutki prawne, jak z pozytywną wiedzą o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Zarazem W. T. (1) musiał mieć wiedzę o tym, że dłużnik ma trudności finansowe, w sytuacji gdy pożyczki przezeń udzielone dłużnikowi nie były spłacane, a ostatecznie ich zaspokojenie miało nastąpić niezgodnie z treścią zobowiązania poprzez przeniesienie udziałów w nieruchomościach. Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że relacje gospodarcze istniejące pomiędzy pozwanym W. T. (1) a dłużnikiem, a to fakt zaciągnięcia przez dłużnika szeregu pożyczek u W. T. (1) na bardzo znaczne kwoty, a następnie przedłużanie aneksami terminów spłaty tych pożyczek, przemawiają za oceną, że pozwany W. T. (1) (będący przedsiębiorcą) i dłużnik pozostawali w stałych relacjach gospodarczych w rozumieniu art. 527 § 4 k.c. ze skutkami w postaci domniemania wiedzy po stronie W. T. (1) o tym, że dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. Domniemania tego wyniki niniejszego postępowania dowodowego nie obaliły.

Analogicznie przedstawia się ocena w wypadku pozwanego W. D. (1). Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powódka osobiście poinformowała tego pozwanego o swoich wierzytelnościach w stosunku do (...) sp. z o.o. jeszcze przed zawarciem kwestionowanych czynności prawnych. Natomiast pozwany W. D. (1) musiał mieć wiedzę co do trudności finansowych dłużnika w sytuacji, gdy wypłaconej przezeń zaliczki przez szereg lata dłużnik mu nie zwrócił, a ostatecznie zwrot tegoż nastąpił niezgodnie z treścią zobowiązania poprzez przeniesienie udziałów w prawie własności nieruchomości. Niezależnie od tego jednak w odniesieniu do pozwanego W. D. (1) również zachodzą przesłanki do zastosowania domniemania z art. 527 § 4 k.c. Pozwany pozostawał bowiem w stałych relacjach gospodarczych z dłużnikiem polegających nie tylko na związaniu z nim umową przedwstępną, na poczet której uiścił zaliczkę w kwocie

300.000 zł., ale nadto dokonywał szeregu czynności notarialnych na zlecenie dłużnika. Domniemania wynikającego z tego uregulowania wyniki niniejszego postępowania dowodowego nie obaliły.

Biorąc powyższe pod uwagę uznać należało, że zachodzą podstawy do uznania za bezskuteczne zaskarżonych czynności prawnych o czym orzeczono w punkcie I sentencji na podstawie wyżej powołanych przepisów.

Na zasadzone w pkt II sentencji na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. od przegrywających proces pozwanych na rzecz wygrywającej proces powódki koszty postępowania złożyły się:

- uiszczona przez powódkę opłata: 500 zł.
- wynagrodzenie pełnomocnika powódki: 7200 zł.
- opłata skarbową od pełnomocnictwa: 17 zł.

łącznie kwota 7717 zł.

O ściągnięciu od przegrywających proces pozwanych części opłaty od pozwu, od której uiszczenia powódka została zwolniona, orzeczono w pkt III sentencji na zasadzie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c.